

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Filipa Dienstbiera, soudce Štěpána Výborného a soudkyně Veroniky Juříčkové v právní věci žalobkyně: **T. H.**, zastoupená Mgr. Vratislavem Polkou, advokátem, sídlem Berní 2261/1, Ústí nad Labem, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, sídlem nám. Hrdinů 1634/3, Praha 4, proti rozhodnutí žalované ze dne 10. 4. 2025, č. j. MV-42670-4/SO-2025, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 7. 1. 2026, č. j. 178 A 8/2025-42,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobkyně **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Ministerstvo vnitra rozhodnutím ze dne 13. 1. 2025, č. j. OAM-491-33/PP-2021, zamítlo žádost žalobkyně o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU na území ČR podle § 87e odst. 1 písm. d) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Dospělo totiž k závěru, že se žalobkyně dopustila obcházení tohoto zákona tím, že účelově uzavřela manželství. Zároveň stanovilo žalobkyni lhůtu k vycestování z území České republiky. Odvolání žalobkyně žalovaná v záhlaví označeným rozhodnutím zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila.

[2] Žalobkyně se proti rozhodnutí žalované bránila žalobou, kterou krajský soud zamítl. Krajský soud aproboval závěr žalované, že manželství žalobkyně s občanem ČR J. H. bylo uzavřeno účelově. O tom svědčily rozpory ve výpovědích žalobkyně a jejího manžela ohledně popisu svatebního dne, denního režimu, intimního soužití, financí či otázek rodinných vazeb žalobkyně a jejího manžela. Z výsledků pobytových kontrol vyplynulo, že

nájemní vztah žalobkyně a jejího manžela k bytu, v němž žalobkyně bydlí, byl ryze formální, manžel se v něm ve skutečnosti trvale nezdržoval. Krajský soud poukázal také na absenci důkazů o společném manželském soužití. Ve prospěch toliko formálního manželství hovoří rovněž blízká časová souvislost uzavření manželství se zahájením řízení o správním vyhoštění žalobkyně, absence společného komunikačního jazyka, společného hospodaření s finančními prostředky a plánování budoucího soužití. Krajský soud uzavřel, že správní orgány spolehlivě a dostatečně zjistily skutečný stav věci. Žalobkyně netvrdila ani nedoložila nic, čím by jejich závěry zpochybnila či vyvrátila.

[3] Krajský soud neshledal důvodnou žalobní námitku nepřiměřenosti dopadů žalobou napadeného rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobkyně. Na území ČR má žalobkyně pouze současného manžela (s nímž ovšem uzavřela manželství účelově) a bratra. Všichni ostatní její rodinní příslušníci, včetně jejích dětí, žijí ve Vietnamu. Žalobkyně sice žije v ČR od roku 2005, za tu dobu si zde však nevybudovala kulturní a sociální vazby, neosvojila si český jazyk ani nenašla legální uplatnění na trhu práce.

II. Kasační stížnost, vyjádření žalované a replika

[4] Žalobkyně (stěžovatelka) brojí proti rozsudku krajského soudu kasační stížností. Krajskému soudu vytýká, že nekriticky převzal závěr správních orgánů o účelovosti jejího manželství. Tento závěr je založen převážně na nepřímých indicích, dílčích rozporech ve výpovědích a pobytové historii stěžovatelky, nikoliv na prokázání skutečného úmyslu obcházet právní předpisy. Zásadní vadou řízení je nedostatečné zjištění skutkového stavu. Správní orgány neprovedly aktuální pobytovou kontrolu v době rozhodování, nevyslechly další osoby z okolí manželů, nehodnotily sociální a osobní vazby stěžovatelky na území ČR ani reálné fungování jejího vztahu s manželem v čase. Krajský soud navíc pominul, že manželství trvá dlouhodobě a nebylo rozvedeno, a stejně tak nezohlednil, že rodinný život může mít různé formy.

[5] Napadený rozsudek je dle stěžovatelky nepřezkoumatelný, neboť neobsahuje vlastní úvahy krajského soudu. Soud se nevypořádal s podstatnými žalobními námitkami, zejména s argumentací týkající se nepřiměřenosti zásahu do rodinného a soukromého života, a dále s tvrzením, že správní orgány neunesly důkazní břemeno. Stěžovatelka namítá, že rozhodnutí žalované představuje mimořádně intenzivní zásah do jejího práva na rodinný a soukromý život; zejména by mohlo vést k zásadnímu odcizení manželů. Krajský soud rovněž nedostatečně přezkoumal procesní námitky stěžovatelky, konkrétně se nezabýval tím, zda bylo ve správním řízení napraveno porušení jejího práva seznámit se s podklady (toto pochybení konstatoval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 14. 6. 2023, č. j. 6 Azs 116/2022-43, jímž zrušil rozsudek krajského soudu ze dne 11. 4. 2022, č. j. 108 A 3/2022-55, a rozhodnutí žalované ze dne 16. 12. 2021, č. j. MV-167471-6/SO-2021, ve věci téže stěžovatelčiny žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu).

[6] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti zejména opakuje důvody pro zamítnutí žádosti stěžovatelky o povolení k přechodnému pobytu z důvodu účelového uzavření

pokračování

manželství. V následné replice stěžovatelka znovu vyzdvihuje, že účelovost manželství musí být prokázána jednoznačně a přesvědčivě.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[7] Kasační stížnost je přípustná. Jedná se však o věc, v níž před krajským soudem rozhoduje specializovaný samosoudce, a v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. je proto nejprve nutné posoudit, zda je kasační stížnost přijatelná, tedy zda svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky.

[8] Institutem nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního se Nejvyšší správní soud podrobně zabýval v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. V něm vymezil, že o přijatelnou kasační stížnost se bude jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) v napadeném rozhodnutí krajského (městského) soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[9] Nejvyšší správní soud v posuzované věci neshledal naplnění žádného z uvedených důvodů přijatelnosti. Kasační stížnost je proto nepřijatelná.

[10] V první řadě Nejvyšší správní soud konstatuje, že napadený rozsudek splňuje kritéria přezkoumatelnosti, jak je stanovuje ustálená judikatura (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006-74, č. 1566/2008 Sb. NSS). Krajský soud se vypořádal se všemi žalobními námitkami a svůj rozsudek řádně a srozumitelně odůvodnil, neomezil se pouze na reprodukci závěrů žalované. Dostatečně se zabýval argumentací nepřiměřenosti zásahu do rodinného a soukromého života stěžovatelky a přesvědčivě vysvětlil, proč ji neshledal důvodnou (viz body 26 a 27 rozsudku). Krajský soud se rovněž náležitě vypořádal s namítaným neunesením důkazního břemene stran účelového uzavření manželství. Z jeho rozsudku jednoznačně vyplývá, že správní orgány účelovost manželství dostatečně prokázaly, a důkazní břemeno tak unesly (viz body 22 až 25 rozsudku). K toliko obecné žalobní námitce týkající se možnosti stěžovatelky řádně se seznámit s podklady rozhodnutí krajský soud zcela odpovídajícím způsobem vysvětlil, že stěžovatelce toto právo upřeno nebylo (bod 28 napadeného rozsudku).

[11] Pokud se jedná o kasační námitky směřující proti věcnému posouzení projednávaného případu, stěžovatelka nepředestřela žádnou právní otázku, kterou by se Nejvyšší správní soud v rámci své rozhodovací činnosti dosud nezabýval. Kasační stížnost nadto obsahuje spíše obecné námitky, které nedostatečně reflektují závěry napadeného rozsudku. Stěžovatelka tak do značné míry opomíjí, že kasační stížnost je opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu (§ 102 s. ř. s.) a důvody, které v ní lze s úspěchem uplatnit, se musí upínat právě k rozhodnutí krajského soudu (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 6. 2003, č. j. 6 Ads 3/2003-73, ze dne 26. 10. 2007, č. j. 8 Afs 106/2006-58, či usnesení Ústavního soudu ze dne 14. 9. 2021,

sp. zn. I. ÚS 776/21). Je také nutno dodat, že Nejvyšší správní soud je povolán pouze k přezkumu v rozsahu vymezeném stěžovatelkou. Řízení o kasační stížnosti je totiž ovládáno zásadou dispoziční. Soud není povinen ani oprávněn domýšlet argumenty za stěžovatelku, jinak by přestal být nestranným rozhodčím sporu a přebíral by roli advokáta (srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78, č. 2162/2011 Sb. NSS).

[12] Judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje četná vodítka pro posuzování účelovosti uzavření manželství. Za účelové sňatky lze označit sňatky uzavřené výlučně za účelem získání práva volného pohybu a pobytu podle směrnice 2004/38/ES, na které by jinak dotyčná osoba neměla nárok (srov. např. rozsudek ze dne 7. 6. 2018, č. j. 9 Azs 410/2017-96). Při prokazování účelovosti manželství je proto nutné prokázat jednak úmysl uzavřením sňatku obejít právní předpisy cizineckého práva a jednak úmysl nevést společný manželský život. Důkazní břemeno nesou státní orgány. Rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu již rovněž aprobovala použití indikativních kritérií (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 12. 2015, č. j. 4 Azs 228/2015-40, ze dne 26. 9. 2018, č. j. 10 Azs 68/2018-39, či ze dne 24. 8. 2023, č. j. 10 Azs 86/2023-51), na něž při hodnocení zjištěných skutečností odkázala žalovaná a respektoval je při svém posouzení také krajský soud. Tato kritéria poskytují ilustrativní množinu úvah pro posouzení, zda je zneužití práva uzavřením účelového sňatku spíše nepravděpodobné, nebo spíše pravděpodobné.

[13] Při posuzování relevantních skutečností pro konstatování účelovosti manželství se správní orgán nemůže zaměřit pouze na zjištěné rozpory, ale musí zohlednit rovněž ty skutečnosti, které svědčí ve prospěch žadatele o pobytové oprávnění (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 10. 2015, č. j. 5 Azs 89/2015-30, ze dne 23. 11. 2017, č. j. 7 Azs 326/2017-21, odst. 29, a ze dne 14. 12. 2020, č. j. 3 Azs 380/2019-53, bod 17). Z judikatury rovněž vyplývá, že účelovost nelze posuzovat pouze ke dni vzniku manželství, ale po celou dobu správního řízení až do rozhodnutí odvolacího správního orgánu, protože vztahy mezi manželi se mohou vyvíjet (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2012, č. j. 5 As 104/2011-102, č. 2781/2013 Sb. NSS). Při hodnocení případné účelovosti manželství je třeba mít také vždy na zřeteli, že neexistuje jeden společensky akceptovaný model manželství s jasně definovaným obsahem (srov. již odkazovaný rozsudek č. j. 10 Azs 68/2018-39, bod 21). Tuto rozhodovací praxi krajský soud, stejně jako před ním žalovaná, při hodnocení účelovosti manželství stěžovatelky a občana ČR plně respektoval.

[14] Krajský soud také v souladu s judikaturou vyložil, že správní orgány musí zjistit skutkový stav v takovém rozsahu, aby o závěru o účelovosti manželství nebyly důvodné pochyby (např. již citovaný rozsudek č. j. 10 Azs 86/2023-51). Správně uzavřel, že závěr o účelovosti manželství má oporu v provedeném dokazování. Z tohoto důvodu nebylo nutno provést další pobytovou kontrolu v době rozhodování správních orgánů ani výslechy dalších osob z okolí manželů. Nejvyšší správní soud navíc podotýká, že je to především krajský soud, který je povolán zhodnotit napadené správní rozhodnutí v tzv. plné jurisdikci, tedy včetně otázek skutkových, o nichž si sám učiní úsudek. Zásah ze strany Nejvyššího správního soudu má být v tomto ohledu výjimečný a omezuje se zpravidla na zásadní vady

pokračování

řízení a dokazování (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 3. 2017, č. j. 6 As 256/2016-79, bod 21, či ze dne 13. 5. 2020, č. j. 6 Afs 7/2020-52, bod 23).

[15] Namítanou nepřiměřenost rozhodnutí žalované krajský soud rovněž posoudil ve shodě s ustálenou judikaturou. Závěr o účelovosti manželství pojmově vylučuje jakýkoli nepřípustný zásah do rodinného života, neboť v účelovém manželství se osobní ani rodinný život neuskutečňuje (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2014, č. j. 10 Azs 9/2014-32).

[16] Nejvyšší správní soud konečně neshledal porušení stěžovatelčina práva na spravedlivý proces. Žalovaná v souladu se zákonem před vydáním nyní napadeného rozhodnutí dala stěžovatelce možnost seznámit s podklady rozhodnutí a vyjádřit se k nim.

IV. Závěr a náklady řízení

[17] Nejvyšší správní soud uzavírá, že kasační stížnost se týká otázek, k nimž již existuje ustálená judikatura. Krajský soud tuto judikaturu respektoval a nedopustil se žádných pochybení, která by odůvodňovala přijatelnost kasační stížnosti. Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou ve smyslu § 104a s. ř. s.

[18] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, či ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS). Žalobkyně (stěžovatelka) nebyla v řízení úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované žádné náklady nad rámec úřední činnosti nevznikly. Soud jí tedy náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. května 2026

JUDr. Filip Dienstbier, Ph.D.
předseda senátu